

Spøkelsesteiner langs norskekysten

Bakgrunn

Spøkelsesfiske: Tapte og forlatte redskaper som fortsetter å fange marine organismer.

Fanger 500 tonn akvatiske dyr årlig. 27 000 teiner tapes hvert år. Tall fra 2025 viser til antall registrerte tap på ca 7000 og registrerte funn på ca 10 000.

Årsaker: Manglende erfaring & kunnskap, Vær & vind, feilplassering, tau kuttes av propell.

Organisasjoner for opprydding

Relevans for "bærekraftige hav": redusere marin forurensning, marine økosystemer, bærekraftig fiske. Norges plaststrategi 2021; internasjonal oppmerksomhet, virker ikke bærekraftig

Problemstilling

Hvilke tiltak kan iverksettes for å forebygge spøkelsesteiner fra fritidsfiske langs norskekysten?

Avgrensinger:

Fritidsfiske: 80-90% av tapte teiner kommer fra fritidsfiskere
Norskekysten: Forebyggende tiltak bør sees i sammenheng med samfunnet (kultur, holdninger, lovverk)

Mål og mottaker:

Utarbeide forslag til forebyggende tiltak mot spøkelsesteiner. Tiltakene rettes mot ulike årsaker og gjør at mottakergruppen består av flere aktører: Fritidsfiskere, FD, frivillige org.

Metode

Litteraturstudie: baseres på nyere, eksisterende litteratur; gunstig med tanke på tid og vår posisjon som studenter. Søk via Google og Google Scholar.

Intervju: semistrukturert telefonintervju med relevant aktør (For Havet). Åpner opp for oppfølgingsspørsmål og nye opplysninger.

Hvorfor disse: utfyller hverandre, teoretisk og praktisk innsikt.

Begrensninger: antagelser og lite kunnskap til feltet kan begrense omfanget av søkeord og utvalget til litteraturstudien.

Etikk: samtykke fra informant angående opptak av samtale, behandlet personopplysninger etter NTNUs retningslinjer

Resultat

Sertifisering for kjøp av teiner ★

Skitt - fiske: Nettkurs for bruk av teiner

Problemet med kurset: Lav synlighet og er frivillig.

Forslag til dette er kurssertifisering for å kunne kjøpe teiner.

Forventet effekt: Økt kunnskap om bruk

Krav om rapportering av tapte teiner ★

Påbud om å rapportere tapte teiner. Sanksjoner dersom man finner en teine hvor eier ikke har rapportert inn tap.

Øremerker bøtemidler til oppryddingsarbeid.

Forventet effekt: Ansvarliggjøring og økt rapportering

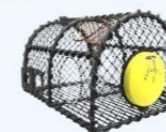
Resqunit

Tidsutløst reservebøye til gjenfinning av tapte teiner

Begrensninger til implementering og svake insentiver

Insentiver som senker merkostnaden

Forventet effekt: effektiv berging og opprydding

Panteordning

FHF: Et helhetlig system for retur og gjenvinning av teiner.

Avhengig av produsentansvarsordning og standardisering.

Forventet effekt: holdningsendring og forebygging .

Holdningskampanje ★

HI: "teinevett", FD: "Hei, har du mista noe?". Opplysning

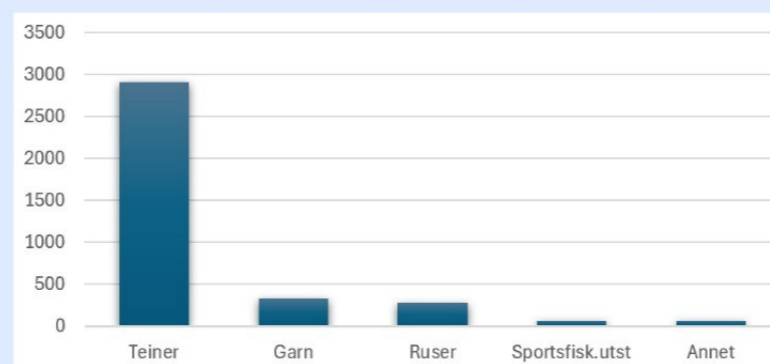
Økologi + fiskeres avhengighet av fungerende økosystem

Forventet effekt: påvirke holdninger og atferd.

Usikkerhet: atferdsendringer, ikke alltid ønsket effekt

Antall tapte spøkelsesredskap ryddet langs Skagerakkysten inndelt etter redskapstype (HI, 2025)

Diskusjon

Anbefaling: ★

Sertifisering + rapporteringskrav + holdningskampanje

Hvorfor dette?

Treffer hovedårsakene til tap i fritidsfiske: kunnskap og ansvar

Kombinasjon = "Positiv" cocktaileffekt

Resqunit: høy kostnad for bruker

Panteordning: krever systemendring og under forskning

Veien videre

Bygge eksisterende løsninger (kurs + Fritidsfiske-appen)

Krever regelverksendringer.

Samfunnsnytte

Hva mener vi?

Gevinst av færre tapte teiner: mindre spøkelsesfiske og marin forurensning

Kostnader flyttes fra opprydding til forebygging

Hvor kommer nytten fra?

Mindre tap og/eller mindre skade ved tap

Bedre data fra rapportering → mer treffsikre tiltak

Hvem får nytte?

Direkte: fritidsfiskere, FD/MD, kommuner

Indirekte: allmennheten (renere kyst, mindre skade, bedre friluftsliv)

Fagkompetanse

Elias Sæther: Ocean resources

Akvakultur, økologi, oseanografi, biologi, erfaring fra Havbruk

Sofie Gloppen: Indøk

Erfaring fra prosjektoppgave (avgrensning problemstilling, forskningsdesign)

Ingeborg Østgaard: MENTRESAM

Politikk, bærekraft, økologi metode, intervju, analyser, ansvarliggjøring

Torstein J. Sørengaard: MILAS

Løsningsorientert tilnærming, refleksjon rundt valg, metode og etikk

Adrian Nadarevic: EMIL

Systemtenkning, teknologivurdering, bærekraftsperspektiv